

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrația.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Situația politică și deputații noștri.

Budapesta, 17 Noemvrie.

După o discuție de abia trei zile, proiectul de buget al anului viitor a fost votat în discuția generală. Judecând după atitudinea de până acum a opoziției ungurești, se poate prevedea că nici discuția pe articole nu va fi de o durată excesivă, așa cum se întâmplă pe la începutul lunii lui Decembrie Camera deputaților își va putea începe vânturile de Crăciun.

Discuția de până acum a bugetului n'a oferit nici un moment de interes general. Oratorii opoziției au fost de-o calmitate neobișnuită și s'au mărginit la generalități. Tămădă această a lor este, de altminteri, explicabilă în urma încheierii unui armistițiu cu guvernul. Discursuri „mari” nu s'au rostat, ca de alte dăți. Singur ministrul de finanțe Lukács László ne-a deschis o perspectivă nouă: anunțând urcarea tarifului căilor ferate de stat.

Pentru noi Români, însă, discuția de până acum totuși a avut un moment interesant: absența deputaților noștri naționaliști.

Bugetul oferă totdeauna cel mai bun prilej pentru discuția situației politice. Votarea bugetului fiind chestie de încredere, deputații au toată libertatea de-a face critica întregii politici a guvernului.

Și credem că și noi Români am fi avut

destule de spus, pentru că în ciuda tuturor făgăduielilor făcute de noul guvern situația noastră nu s'a schimbat întru nimic. Rămâne, deci, inexplicabilă atitudinea aceasta de rezervă binevoitoare a clubului nostru parlamentar față de guvernul contelei *Khuen-Héderváry*, mai ales când trebuie să ne dăm seama că adevăratul îndrumător al politicii guvernamentale de astăzi este contele *Tisza*, prietenul vicarului transfug dela Oradea-mare.

Absența aceasta a deputaților noștri dela discuțiile parlamentare nu o constatăm astăzi pentru întâia dată. De luni întregi de zile n'a mai răsunat în Camera deputaților discurs rostit de vre-un deputat român. Sau poate și-au cheltuit toată energia oratorică în campania pornită împotriva ziarului „Tribuna”?

N'ar fi fost, poate, mai bine dacă d. Dr. *Alex. Vaida*, în loc să-și piarză vremea cu broșura sa neîntemeiată, dacă în loc să atace și să facă trădători de neam pe toți cei ce s'au grupat în jurul ziarului „Tribuna” — și-ar fi ridicat cuvântul în Camera deputaților ca, spre pildă, să reducă la adevărata ei valoare acțiunea vicarului transfug care își silește preoțimea să-i voteze „încredere”? Sprijinit pe rezoluțiile votate în numeroasele noastre adunări populare i-ar fi fost ușor — și ar fi făcut un mare serviciu cauzei românești — să arete că politica mărturisită de apostatul dela Oradea-mare nu are trecere în sînul poporului român și să lămurească opinia publică ungurească despre minciuna că la Oradea-mare răsare steaua unei politici ro-

mânești servile — aprobate de „pătura românească inteligentă”.

Dar nici d. Dr. *Alexandru Vaida*, nici ceilalți tovarăși ai săi n'au ținut de cuviință să precizeze în parlament atitudinea partidului național-român față de guvern și să aducă la cunoștința acestui corp legiuitor cererile și dorințele manifestate de alegătorii români și aderenții partidului național-român în rezoluțiile votate la adunările noastre populare.

Bugetul votat zilele trecute nu este mai favorabil pentru noi Români decât au fost bugetele celorlalte guverne, cari nu ne-au făcut atâtea declarații „prietenesti”. Pentru așezămintele noastre culturale, spre pildă, din nenumăratele milioane ce se cheltuiesc din acest buget hrănit și cu banii românești, — abia se dau câteva sume neînsemnate, câtă vreme numai pentru teatrul național din Budapesta se dau sute de mii.

Ce-i drept, bugetul s'a votat numai în discuția generală și discuția bugetului deosebitelor ministere începe abia azi. Ceea ce n'au făcut până acum deputații noștri pot s'o facă în discuția zilelor următoare. Dacă, cu toate acestea, am adus în discuție chestiunea aceasta am făcut-o din simplul motiv de-a arăta că atitudinea rezervată a deputaților noștri este viu comentată chiar și în cercurile politice ungurești și se pretează la interpretări uneori nefavorabile pentru cauza noastră.

Mai ales am dori ca la discuția bugetului ministerului de interne, al cărui șef este însuși ministrul-președinte contele *Khuen-Héderváry*, să ia cuvântul și deputații no-

File dintr'o carte ce nu „va apare”.

De M. Săulescu.

— Civilizații. —

Recutul își are minunățiile lui. Și de multe ori recutul e zeica Isis a Egiptenilor. Voalul desăvârșit față-i e neînchipuit de greu de înlăturat.

Atâtea lucruri sunt pe care încă trebuie să le învățăm, nu din năinate, dar din urmă; atâtea lucruri stau încă ascunse ochilor noștri... Și, căși suntem de mici noi, nu-i nevoie să ne încredințăm văzând ce nu putem descoperi în viitor, dar ce nu putem afla din trecut.

Ce știi?... Ce cunoști?... Ce vezi?... Nu din ce-o să fie, dar din ce a fost?...
Noi nu suntem nimic!

Noi nu putem fi proorocii vremilor trecute cum nu putem fi ai celor viitoare...

Și totuși sufletul nostru trăiește din neliniștea asta, mereu crescândă: să afle!...

Am citit într'o gazetă străină, un articol — un articol care nu era de literatură, un articol de știință, dacă vreți — un articol care însă mi-s'a părut atâtea de frumos, nu pentru că era frumos scris — dar pentru că... pentru că era frumos, de bună seamă (e greu să spui de ce-i frumos un lucru și de ce nu). Avea titlul: „*Misterul din Zimbabwe*”. S'ar părea, după nume, că-i un roman de Wells.

Ce înseamnă: „*Misterul din Zimbabwe*?”

Zimbabwe e o localitate din Africa de sud... *Zimbabwe* e un loc în care se găsește aur, ca în

atâtea locuri din Africa de sud... Aurul e frumos, de sigur, dar nu pentru asta e frumos articolul: „*Misterul din Zimbabwe*”. De bună seamă, nu-i frumos iarăși pentru că vorbește de Zimbabwe. E frumos unde-i zice: „*Misterul ...*”? Multe romane senzaționale au un titlu care începe așa... Și totuși poate unde e vorba de un mister e frumos; și misterul de care vorbește e următorul:

Acolo, în Zimbabwe, nu-i civilizație, decât atâtea câtă au adus europenii; acolo, în Zimbabwe nu-s oamenii băștinași cine știe cât de inteligenți, acolo sunt oameni cari locuiesc în colibe de scânduri — și totuși în Zimbabwe s'a dat peste un templu, s'a dat peste un palat — peste ruinele unui templu, peste ruinele unui palat, adevărat — vechi de mii de ani. Cine le-a clădit? — Se zbat de vreme îndelungată zadarnic să afle, învățații...

Oamenii aceștia cari nu știu să clădească o locuință ca lumea și cari se tem să intre în fundul pământului ca ori care căntător de aur, sunt oare urmașii unui popor atâtea de civilizat încât, începând valoarea aurului au făcut un centru de exploatare, apărut de o cetate în care și-au clădit un templu în onoarea cine știe cărui milostiv și un palat în care să-și adune comorile?...

Unii zic: „Da!”

Alții zic: „Cine știe?...”

Și alții zic: „Nu!”

Și cititorii cutărei reviste străine cetese articolul: „*Misterul din Zimbabwe*” care e frumos nu pentru că vorbește de Zimbabwe din Africa de sud, dar pentru că în el e vorba de un mister, e vorba de un lucru care te oprește pe loc din citit — și te face să te întrebi: câte încercări a făcut oare lumea asta?... Câte lupte s'au dat cu necunos-

cutul, câte zbuciumări au fost, câte vieți strivite, pentru ce, la drept vorbind nimeni nu știe, dar numim: „civilizație”?... Au fost, într'adevăr, neînchipuit de multe avânturi, spre lumină, spre desrobire?... E un semn că a fost o civilizație și acolo, ruinele de mii de ani vechime din Africa de sud?

Ce civilizație?...

Unii învățați pomenește numele supușilor regiunii din Saba. Știi regina aceea de care se vorbește în Biblie că, îndemnată de faima ce se dusesse peste mări și țări de înțelepciunea ei, a venit la Ierusalim să-l viziteze pe marele Solomon căruia i-a și dat, pe lângă dragoste, spune istoria, și aur destul cu care să-și împodobească templul. Saba (în Arabia sudică) era un regat puternic pe vremea aceea. Locuitorii ei erau întreprinzători marinari, și înaintea Fenicienilor, ajunseseră cu corăbiile lor până la Capul Bunei Speranțe, de astăzi și până în Indii, ba până în America, în Peru, cred unii învățați. Oare Ofir de unde Sabeenii aduseră aurul, dăruit de regina lor, înțeleptului Solomon, a fost acolo unde astăzi e Zimbabwe? Intr'adevăr între ruinele acestea și alte ruini aflate prin Arabia, s'a descoperit a fi o oare care înrudire, și înrudirea aceasta n'ar arăta decât că Arabii din Saba au avut acolo un centru de civilizație...

Dacă au avut un templu și un palat au avut, de sigur și un oraș. Ce s'a făcut însă orașul; ce s'au făcut locuitorii lui?... Nu a rămas, barim, nici urma mormintelor lor, — spune gazeta străină...

Și totuși mulți înclină spre părerea că supușii regiunii din Saba au fost acei care au clădit pa-

ștri naționaliști. În cercurile politice se afirmă că în cursul acestei discuții va lua cuvântul și contele *Khuen-Héderváry*, pentru a face declarații despre principiile pe cari se va întemeia noua lege electorală precum și despre termenul până la care noul proiect va fi depus pe birourile Camerei.

Votul universal, egal și secret a fost și este unul dintre punctele mai importante ale programului nostru național. La toate adunările noastre populare din anul acesta s'a cerut în mod stăruitor introducerea lui, pentru că în introducerea lui vedem o armă puternică pentru redobândirea celorlalte drepturi ce ni-se cuvin.

N'ar fi la loc să ceară și unul dintre deputații noștri lămuriri asupra acestui vot?

La bugetul ministerului de agricultură întâlnim aceeaș nesocotire a intereselor poporului românesc. Toate mijloacele materiale — la cari contribuim și noi în măsură însemnată — servesc numai spre întărirea economică a poporului unguresc. La celelalte ministere tot așa.

Nu s'a găsit în Camera deputaților partid care să nu fi simțit nevoia ca măcar unul dintre membri să-și ridice cuvântul, dacă nu pentru alta cel puțin ca să dovedească existența partidului. În discuția reformelor militare a ridicat cuvântul chiar și un deputat sas guvernamental, ca să dea expresie la unele nedumeriri ale deputaților sași în ce privește anumite articole ale proiectului de lege.

Nu știm dacă trebuie să presupunem că deputații sași au adoptat acum tactica urmată de deputații noștri români naționaliști, sau dacă deputații noștri au adoptat tactica Sașilor, — dar în discuția generală a bugetului amândouă partidele au urmat aceeaș tactică: Nici Sașii, nici Românii n'au luat cuvântul.

Sau, poate, atitudinea aceasta de rezervă binevoitoare a deputaților noștri este

latul și templul și că Ofir, Ofir din Biblie, a fost acolo unde astăzi este Zimbabwe.

Dar iarăși unii zic: „Da!”...

Și iarăși alții zic: „Cine știe?”...

Și iarăși alții zic: „Nu!”...

Și cetitorii revistei străine, vor mai ceti poate încă odată, un articol cu acelaș titlu: „*Misterul din Zimbabwe*”....

Și Misterul va rămâne....

Și misterul întotdeauna e frumos... Misterul întotdeauna are un farmec care e și trist. Misterul teface să te oprești în loc și să te întrebi: ce este? Ce este?... Ce sunt eu?... Ce ești tu?... Ce este lumea aceasta întreagă?... E numai o luptă zadarnică?... E numai un zbucium van?...

A fost o civilizație acum 2000 de ani și în fundul Africii de sud... Cine a întemiat-o?... Cine a doborât-o?... Poate a fost un grozav de mare măcel acolo, odată... Cine știe?..

Oameni pașnici lucrau să scoată la lumina zilei, din inima pământului, aurul scripitor care folosia nu numai la împodobirea templelor, dar era căutat și pentru gâtul și brațele femeilor frumoase din lumea întreagă, de pe atunci... Oameni pașnici lucrau acolo poate pământul, ca să-și scoată din el hrana zilnică... Oameni pașnici, când

prețul unor promisiuni făcute de contele *Khuen-Héderváry*?

Credem că datoria deputaților noștri este să lămurească în parlament motivele acestei tactici pentru mulți neînțelese.

Triumful adevărului. Articolele luminate ale părintelui Roman Ciorogariu au avut darul să disolve ceața artificială, produsă de măestrul autorizați ai zizaniilor, în jurul „*Tribunei*”. Vin oameni de bine cari până acum priveau cu răsufarea nădușită la lupta fratricidă și feliicită prin scrisori venite din toate părțile pe părintele Ciorogariu pentru lumina ce a făcut-o în odioasa campanie de distrugere a „*Tribunei*” și bărbăților cari prin jertfele și munca lor cinstită și desinteresată au câștigat respectul lumii românești. O astfel de manifestație este și telegrama preoțimei din protopopiatul Butenilor, adresată iubitului lor dascăl și frate, Roman Ciorogariu. Inregistrăm cu plăcere aceeaș demnă manifestație a preoțimii care a venit spontan ca un prinos de recunoștință din partea acelor cari sunt mai chemați să aprecieze activitatea mănoasă a părintelui Ciorogariu și caracterul lui neînfrânt de vijeliile vieții, trecute peste dânsul. Onoare se cuvine preoțimii care așa știe să răsplătească munca cinstită a dascălului ei.

Iată textul telegramei:

Preacuvioșiei Sale Roman Ciorogariu. Seminar Arad.

Boroșșeș, Noemvre 16.

Preoțimea din tractul Buteni adunată în conferință, protestează contra atacurilor îndreptate împotriva Preacuvioșiei Tale și aderează la principiile Preacuvioșiei Tale.

Augustin Mihulin, Ioan Cosma, Miron Grecu, Aurel Nica, Octavian Tămășdan, Sabin Micluța, Ștefan Stan, Ioan Giurgiu, Faur, Terențiu Micluța, Draia, Câmpian, Popoviciu, Almășan, Târta, Chirila, Meteas, Avram Giurgiu, Aureliu Borza, Sabin Ștefa.

Războiul balcanic — desmințit. Am înregistrat și noi telegrama ce i s'ar fi trimis din București ziarului grecesc „*Patris*”, prin care se vorbește de o declarație pe care M. S. Regele, ar

serile roze africane îmbrăcau firea întreagă, se rugau într'un templu de piatră îmbrăcat cu aurul pământului și aurul muncii lor, unui Dumnezeu mare și puternic care a făcut tot ce vedeau ei, pentru minunea și fermecarea ochiului omnesc... Oameni pașnici se străduiau acolo să descopere misterul unui alt trecut, poate, sau al aceluiaș viitor neînțeleș...

Oameni pașnici munciau, se rugau și iubeau poate acolo!...

Și totuși într'o zi, de muncă încordată, sau într'o seară roză africană, într'o seară de rugăciune, va fi năvălit peste ei un popor sălbatec prefăcându-le în țernă toate încercările, împrăștiindu-le toate clădirile, oprindu-le din zbor toate idealurile.. Și astfel orașul acela de demult — Ofir poate, sau poate altul — asăzi nu-i decât ruina unui templu și a unui palat.

Invățații de astăzi se întreabă: ce-a fost aici la Zimbabwe?... Și sunt mii de întrebări și mii de răspunsuri — și nici un adevăr... Dintr'o civilizație întreagă a rămas un mister... Și poate că și noi va fi să rămânem odată un mister, pentru alții. Căci avem și noi ca și acei de altădată aceleași dorinți, aceleași zbuciumări, aceleași idealuri, și poate nu o mai mare putere de clădit ce va rămâne în fața veșniciei necunoscutului care ne înconjoară din toate părțile...

fi făcut'o șefilor de partide în vederea unei picări eventuale la război balcanic.

Știrea e de domeniul fantazeiei și ministrul de externe al României s'a grăbit să o dozeze.

Adunarea congregațională a comitatului Brașov. Adunarea congregațională de toamnă a comitatului Brașov va avea loc la 22 Noemvre orele 9 dimineța în sala mare dela „*Gewerverein*”.

Mandatul dela Vinț. Azi s'a terminat raportorulului Wettstein în chestia mandatului pit dlui Maniu. Moment mai imporant a fost avocatul contrar al mai renunțat la dovezilor celor trei puncte din acuzele ce adusesse. Mandatul vor începe pledoariile.

Sentință se va aduce probabil Marți.

Ministrul-președinte și votul universal. Către rile politice credea că în cursul discuției la parlament, când va fi vorba de portofoliul intern contele *Khuen* va face declarații mai precise despre reforma electorală, anunțând chiar și termen când va prezinta proiectul de lege. Ministrul ședinte însă nu vrea să înlocuiască frazele lui donice cu vorbe pe înțeles, mai cu seamă când îi dă pace și *Justh* și *Tisza*. Prin urmare clară ferieit, că „nu ține să-și spună părerea în pra acestei chestiuni, decât după ce va fi preluat materialul statistic și vor fi fost ascultate opiniile tuturor factorilor competenți”...

Zor, mă rog!

Contele Tisza în România. Ziarele ungare scriu, pe baza unei informații a ziarului *Minerva*, că în cursul acestui an contele *Tisza* va merge la București. Scopul contelei e ca înaintea unui public ales să țină o conferință despre acțiunea de împăcare româno-ungară și intențiile guvernului față de Români...

Contele *Tisza* va face bine să meargă în vizită de prietenul său *Mangra*, ca să-și asigure primirea cea mai călduroasă.

Fapte conștiente. Duminecă se va ține al 6-lea congres țărănesc al Slovacilor din comitatul *Poznan*, *Trencin* și *Nyitra*, în orașelul *Slovak*. Va lua parte, ca și în anii trecuți, peste 100 de delegați ai însoțirilor economice slovacești, toți țărani. Se vor ține prelegeri populare (unul dintre vorbitori va d. *Stefanek*, redactorul șef al ziarului „*Slovensky Dennik*”), se vor rosti cuvântări de spirit național, iar la masa comună oratorii, toți tanții nu vor căuta să vâre zizania în popor. După cum suntem informați, fruntașii slovaci, de când am vorbit într'un număr mai vechiu al ziarului nostru, „din lipsă de timp” nu vor lua parte la acest congres.

Toate acestea se petrec la Slovaci, nu la noi.

Tomassich pe ducă. Judecând după scrierile ziarului croate, se pare că apropiata cădere a contelei *Tomassich* este mai mult decât o manoperă în vederea alegerilor. Ca urmaș al lui se amintește contele *Ștefan Erdödy*, care a fost primit, în anii trecute, de ministrul-președinte *Khuen*.

Sedința Camerei. Infruntările făcute deputaților de cătră președintele *Návay* acum câteva zile au fost uitate repede: ședința de azi începe abia cătră 11 ore. La ordinea zilei a fost desbaterea portofoliilor mai mici. Mâno se va continua.

MOBILE

în cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuțe, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

Ce-i cu tradarea?

— Altă convorbire instructivă. —

Se știe: de câte ori ai un om, în fața ta, sub raza cercetătoare a privirilor tale, nu poți fugi din calea adevărului. Se sbate, se căznește, dar la urma-urmelor totuși se bătu și... mărturisește. Prezența ta, ochiul tău sever, îi smulge, oare cum, din suflet accente de sinceritate. Din pricina aceasta sunt de mare preț convorbirile — atât de documentate omenesci cari trebuie păstrate cu mare grijă în minte. Ele pot fi desmintite, pot fi declarate de mincinoase, dar, în mâna unui om cinstit, ele rămân totdeauna o armă puternică, fără de greș. Iată pentru ce socotesc că, după ce am dat publicității câteva păreri intime ale simpaticului nostru amic Aurel Nyilvân din Sătmar, cu atât mai mult trebuie să dau în vileag o convorbire cu prezidentul clubului nostru parlamentar și vice-prezidentul partidului național, d. Dr. Teodor Mihali.

Se făcea după o adunare poporală din ziua aceasta. Din ploaia care ne bătuse câțiva au ținut cuvântările ne-am retras la masa ospitalieră a unui fruntaș din localitate. Vin bun, veselie și discuții câte vreiți. Era un tânăr oțelit ce sunt, cam tăceam și ascultam mai mult ce se vorbea de cătră fruntași cu cari aveam deosebita cinste să stau la masă. Venind însă vorba despre chestia „Tribunii” și a polemicilor ei atât de scurpe mie, am riscat totuși câteva vorburi. Am remarcat că sunt unii între Români noștri, cari își scuză atitudinile lor față de partidele potrivnice partidului nostru național prin mișcarea de primenire pornită de „Tribuna”. Uită acești indivizi, manșă bunăoară, am zis, că acei cari fac să se auză prin „Tribuna” glasul spiritului de progres al vremii, îndemnați numai și numai de cele mai curate sentimente naționale, sunt atât de departe de subretele lor că, încât în privința aceasta ei (manșă bunăoară) mai ușor ar încăpea într-o tabără decât d. Goldiș, de pildă.

D. Mihali a ris cu poftă și a zis:

— Da, este adevărat. Dvoastră vi s'a creat o situație falsă. Dacă vrea cineva să se scuze de a fi trădători, dacă nu, nu. Toate acestea nu aveți să vi-le mulțumiți decât d. Mihali.

Am rămas uluit. Cum d. Mihali recunoaște că nouă ni s'a creat o situația falsă, că numai oamenii de rea credință ne pot ține de trădători? M'am bucurat din adâncul inimei. Totuși, prezidentul clubului nostru parlamentar nu e așa cum auziam

povestindu-se. Iată, el recunoaște! Și am continuat:

— Foarte bine dle prezident, dar atunci pentru ce permite-ți să urmezi prin organul dvoastră autorizat acea urită campanie de acuze de tradare împotriva „Tribunii”?

Aceste cuvinte ale mele au avut darul să înoreze fruntea venerabilului nostru deputat. Cuvintele îi veneau greu pe buze, cu toate aceste a răspuns:

— Ei vezi dta, asta-i altceva. Eu n'am nimic cu redactarea „Românului”. Acolo d. Goldiș e mai mare. De altfel totul e chestie de tactică...

Și a zîmbit din nou d. Mihali. Eu am tăcut câteva clipe și am început să mă gândesc asupra rostului cuvintelor auzite. — Nu suntem trădători... chestie de tactică... cam naiv, ce-i drept, dar în ori ce caz adevărat. Și am zîmbit și eu.

*

E drept că după această scurtă convorbire a mea, d. Mihali a avut prilejul să revină asupra celor de mai sus. La Seini, de pildă, a făcut pe cei din jurul „Tribunii” fraticizi și trădători de neam. Ar trebui acum să nu mai cred nici eu în adevărul celor auzite de mine. Mă gândesc însă că d. prezident, cu toate aceste, nu s'a contrazis. Ce are a face convorbirea mea cu toaștul dela Seini? Altceva este sinceritatea dela masa albă și alta este „tactica” dela adunările populare. Nu-i așa, iubiți cetitori? Altceva este să mărturisești cuiva între patru ochi ceva și altceva este să iei o atitudine în fața lumii? Să nu ne facem deci griji și să ne mai întrebăm: ce-i cu tradarea? Un om de oficialitatea dlui Mihali, pe cum se vede, a recunoscut că toate poveștile aceste nu sunt mai mult decât niște simple manopere de tactică. Prin urmare?... Prin urmare să ne veselim întru fericirea neamului și să ne vedem toți de treabă rămânând convinși că nu e imediat tradare desvelirea unor metehne ale politicii noastre. În cazul acesta, e de datoria dlui Goldiș să declare imediat ce va sosi acasă din împărăția tăcerii unde călătorește acum fericit, că tot ce va mai scrie împotriva „Tribunii” în chestia „tradării”, nu va fi altceva decât... tactică. Noi ne vom mulțumi cu aceasta și socotim că și publicul nostru cetitor. Dela d. V. Goldiș, disciplinatul aderent sincer al partidului nostru, ne putem aștepta la un astfel de act de solidarizare. Ori, ce zici simpatică broșură a părintelui Ciorogariu? Da ori nu? Tu îl cunoști mai bine pe d. Goldiș, răspunsul tău e singurul competent.

Un tânăr oțelit.

Procesul Făgărășenilor.

— Condamnări pentru „Deșteaptă-te Române”. —

Eri s'a desbatut înaintea Tribunalului din Brașov procesul de „agitatie” pornit împotriva membrilor români ai congregației comitatului Făgăraș cari în adunarea congregațională dela 25 Maiu 1910, ca răspuns la ilegalitățile prefectului care prezida adunarea, au început să cânte „Deșteaptă-te Române.”

Procesul s'a sfârșit cu condamnarea acuzaților. Despre decurgerea procesului „Gaz. Tr.” publică următoarele:

„În fața tribunalului din Brașov, compus din juzii de trib. Dr. Iahn Frigyes, Dr. Starosolszky Odón și Dr. Grünfeld Mór, s'a pertractat azi Joi, dimineață procesul intentat în contra deputatului Dr. N. Șerban, proprietarul foii „Țara Olteului” pentru publicarea mai multor articole de conținut politic. Tribunalul după o scurtă deliberare a condamnat pe d. Dr. N. Șerban la o amendă de 180 cor, ca pedeapsă principală și la 20 cor, ca pedeapsă secundară. Contra sentinței a apelat procurorul, cerând înăsprirea pedepsei.

*

La 10 oare s'a început pertractarea procesului intentat pentru cântecul „Deșteaptă-te Române” cântat în faimoasa adunare a comitatului Făgăraș din anul trecut. Acuzații sunt d-nii Dr. N. Șerban, Dr. Popescu și preoții N. Borzea, protopop, M. Brumboiu, Al. Șerban, G. Vasu, Tr. Dragomir și I. Fulicea. Apărători: d-nii I. Lengheru adv. și Dr. Pagubă, cand. de adv. Acuza o susține procurorul Dr. Knörr.

Dintre acuzați au recunoscut că au cântat „Deșteaptă-te Române” d-nii Dr. N. Șerban și preoții Al. Șerban și G. Vasu. Acuzații Dr. Popescu, M. Brumboiu, Tr. Dragomir și I. Fulicea neagă de a fi cântat, iar protopopul N. Borzea e absent, prezentând în ultimul moment un certificat medical de boală.

Până la ora 1 și jum. după amiază, când s'a suspendat pertractarea, au fost ascultați 14 martori, în majoritate funcționari ai comitatului cari aproape fără excepție au depus contra acuzaților, susținând, că au „văzut” cântând pe toți acuzații, excepționând pe părintele protopop Nic. Borzea. Asupra publicului românesc, prezent la adunare, face o penibilă impresie, nizuința funcționarilor comitatului, de-al scoate nevinovat pe păr. Borzea. Ai impresia că aproape toți funcționarii citați ca martori, fășionează după unul și același calapod.

Acuzații au o atitudine foarte conștientă. Au impus cu deosebire d-nii Dr. N. Șerban, Al. Șerban, G. Vasu și Tr. Dragomir prin atitudinea lor rezolută și prin sinceritatea fășionilor lor. Apărătorii sunt de-asemena foarte energici. Cu toate că apărătorul Dr. Pagubă, a arătat, că majoritatea funcționarilor-martori trăiesc în raporturi de dușmănie cu acuzații cerând prin urmare să nu li-se ia jurământul, tribunalul i-a admis la jurământ. Cererea apărătorului Lengheru, de-a face pe martorii să spună textul cântecului „Deșteaptă-te române” și să fredoneze melodia imnului, pentru ca să se constate că de fapt martorii au auzit cântându-se acest cântec — nu a fost admisă.

O impresie tragi-comică au făcut cu deosebire martorii Dr. Benedek Arthur potonotar comitatens și notarul din Șercaia Hoffmann Izidor, primul seurt la vedere, al doilea surd, cari susțineau că au văzut și auzit pe acuzații cântând, deși aceștia se aflau la o respectabilă distanță dela ei.

În decursul pertractării au fost multe scene hazlii dar și agitate. La ora 1 și jum. p. m., fiind ascultați 14 martori, pertractarea s'a amânat pe orele 3 și jum. p. m.

„Asociațiunea industriașilor de mobile” din Brașov

comandă în aten-
on. public, depo-
sital său bogat în

mobile

pentru camere de dormit, sufragerie, camere-garcon și saloane. la în întreprindere efectuarea aranjamentului complet al locuințelor și bucătărilor; al edificiilor publice (școli, palate publice) împreună cu tapetăria lor.

Prețurile moderate, pe lângă condiții favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cumpărare! — Cataloage gratuite!

„Brassói Bútorkészítő Iparosok Arucsarnok Szövetkeze”, Strada Văzii nr. 36.

Condamnarea acuzațiilor.

Procesul s'a sfârșit seara. Tribunalul a adus următoarea sentință de condamnare:

Dr. Nicolae Șerban este condamnat la 2 luni închisoare de stat și 200 coroane amendă în bani;

Dr. Popescu, avocat și preoții M. Brumboiu, Al. Șerban, G. Vasu și I. Fulicea la câte 1 lună închisoare de stat și câte 100 cor. amendă în bani.

Jubileul Universității din Iași.

În unul dintre numerele trecute am înregistrat apariția unui articol publicat de distinsul profesor universitar dela Berlin W. Waldeyer despre serbările jubilarie ale universității din Iași.

Articolul acesta, publicat în „Berliner Klinische Wochenschrift” dela 6 Noembrie, este următorul:

„În zilele când, acum un an Universitatea din Berlin începu să serbeze centenarul ei, era să serbeze și Universitatea din Iași jubileul de 50 de ani. Din considerația dată serbărilor dela Berlin s'au fixat serbările dela Iași pentru zilele de 8—12 Octombrie st. n.

Mie mi-s'a dat osebita onoare ca, în calitate de delegat, să aduc la Iași felicitările Universității din Berlin.

Poate că va interesa pe unii să afle ceva despre această Școală Superioară, despre care la noi de ordinar ajung puține știri, și de aceea voi relata în scurt în cele-ce urmează, călătoria mea, și serbările ce au avut loc.

Legătura între Berlin și Iași este foarte comodă. Linia ferată conduce prin Breslau, Krakau, Lemberg, Czernovitz, traversând întreaga Moldovă până la București. În Pașcani (Moldova) se bifurează linia care duce la Iași, unde se ajunge în două ore dela Pașcani. Există un vagon special pentru via Berlin—București, așa încât călătorul schimbă vagonul numai la Pașcani.

Pe linia parcursă, din Moldova, peisajul la început prezintă puțină schimbare; în apropiere însă de Iași se apropie mai mult de linia ferată coline cu păduri, și, pe coasta unei astfel de coline, e așezat pitorescul Iași, cu multele lui cupole și turnuri.

Orașul în interior ne produce o impresie cu totul proprie pe care cred că o pot descrie prin aceea, când zic că fără tranziție s'a altoit o bucată de oraș modern pe unul vechiu, care ne amintește un sat mare.

Strada principală care parcurge orașul de-a-lungul, e în parte asfaltată, iar parte prevăzută cu un bun pavaj și se observă unele case într'un stil cu totul modern. De această stradă se leagă în continuarea ei, un oraș de vile și de o grădini publică în forma unui parc, și unele din străzile laterale sunt largi și bine pavate; partea cea mai mare a târgului însă are căsuțe mici, joase, cu străzi fără trotuar și cu un pavaj sârăcăcios, ca păstrează încă sigiliul timpurilor trecute.

Iașul este acum iluminat în mare parte cu electricitate, și alimentat cu apă excelentă care vine prin conductă din Carpați dela o distanță cam de 120 klm. Orașul este canalizat și opera aceasta din urmă s'a terminat abea în anul acesta.

Printre edificii se prezintă majestuos Catedrala bisericii greco-ortodoxe către care aparțin cea mai mare parte din Români. De asemenea în România e în uz încă vechiul calendar Iulian. După catedrală sunt de menționat: Universitatea nouă, o zidire foarte frumoasă, câteva biserici

cu arhitectură interesantă, marele spital Sf. Spiridon, Institutul Anatomic, Teatrul și diferite locuințe private, într'un stil foarte drăguț.

Orașul n'are industrie, și în total luat, este un loc liniștit deși posedă aproape 80.000 locuitori, dintre cari cam pe jumătate sunt evrei cari, în mare parte, locuiesc într'un cartier anumit. E de remarcă și piața, unde se găsește în abundență produsele agriculturii.

În timpul serbărilor a fost o viață animată, mii și mii veniră din toate părțile pentru a lua parte la festivitățile Universității din Moldova. Orașul întreg era, în acest timp, împodobit bogat și iluminat a giorno. A fost de admirat ordinea exemplară ce s'a păstrat, în așa aglomerație de oameni, în timpul serbărilor festive.

Poporul cu bună voință urma în liniște orice dispoziție care adesea se semnala numai la gar-diști.

O impresie foarte bună mi-a făcut și armata română.

Palatul Universității este nou, și se află situat pe strada principală; în fața lui se ridică astăzi statuia în bronz a lui Mihail Kogălniceanu, ministrul președinte sub prințul Alexandru Cuza, sub a cărui domnie, pentru întâia oară, s'a unit în un singur principat Moldova și Valahia.

Kogălniceanu este fondatorul universității. Desvelirea statuei s'a făcut în mod festiv în una din zilele de serbări.

În palatul Universității se află frumoasele și spațioasele săli de cursuri, o bibliotecă drăguță și bine aranjată, mi-au făcut o impresie bună toate instituțiile, mi-au făcut o impresie bună pe toate de zoologie de sub direcția dlui profesor Bujor.

Afară de acestea este o Aulă foarte frumoasă, în care a avut loc o parte din festivități.

Institutele Facultății de Medicină sunt în apropierea marelui Spital Sf. Spiridon care are la dispoziție mijloace însemnate, și în care sunt instalate și Clinicile.

Spitalul în sine este o zidire veche dar e bine întreținut; Coridoarele sunt largi, salele mari bine aerisite și luminate, și, nu se poate zice decât laude în privința interiorului său.

Numărul bolnavilor, ce se primesc în spital, este suficient pentru clinicile Universității.

Numărul studenților dela Facultatea de medicină s'a urcat în anii din urmă, dela 150—200.

Am avut ocazia ca, sub conducerea actualului decan d. profesor Dr. Socor, să vizitez institutul său de fiziologie și cel de anatomie: la acest din urmă sunt 3 profesori: Dr. Juvonia pentru anatomie topografică care e în același timp și directorul clinicii a II-a chirurgicale, profesorul Tănăsescu pentru anatomie descriptivă și profesorul Pușcariu pentru istologie; fiecare dintre profesori își au laboratorii despărțite unele de altele deși sunt întrunite sub același acoperământ.

Institutul de fiziologie are patru camere; se va mări însă în curând prin o zidire nouă.

Toate institutele le-am găsit înzestrate cu cele mai bune aparate și instrumente p. c. cele mai nouă microscopice Zeiss și Reichert, și în toate sunt locuri în deajuns pentru lucrările studenților.

D. profesor Socor, în a cărui casă m'am bucurat de o ospitalitate plăcută care a întrecut marginile delicatetei de care cineva își poate închipui, conduce și clinica Oftalmologica în spitalul Sf. Spiridon.

Rectorul și conducătorul festivităților a fost profesorul Dr. Bogdan care predă medicina legală și poliția sanitară. El s'a achitat ca un maestru de însărcinarea sa.

Cea mai mare parte din studenți sunt din Moldova, printre ei sunt și de sexul feminin, dintre care vre-o 10—12 au luat parte la serbări în costumul național.

Corpul profesoral se compune din ordinari, extraordinari (Agrégés Supléments) și privat-do-

centi. Agregatii și privat-docenții sunt însă numai la facultatea de medicină; printre privat-docenți, se află abilitată, pentru Oftalmologie, o damă, doamna Pușcariu.

Serbările au început Dumineca cu primirea Familiei Regale la gară. La aceasta recepție s'a putut observa de cât de mare respect și dragoste se bucură, în popor, Regele și Regina.

Familia Regală a luat parte la toate serbările.

Cortegiul plecă dela gară la Catedrală unde Mitropolitul, cea mai înaltă față bisericească în Moldova a celebrat un Tedeum. Seara orașul era iluminat sărbătorește.

Luni Regele a dat în onoarea delegaților un dejun la care au luat parte ca la 20 invitați.

Dintre delegați au fost: 3 din partea Austriei: Wiena, Praga (Universitatea Cehă) Czernovitz, delegat din Paris, 1 dela Marea Fundațiune Frankfurt pe Main, 1 dela Bologna, 1 dela Sofia și 1 dela Berlin.

Seara a fost o întrunire de consfătuire a delegaților și profesorilor universitari în Aula Universității, unde s'a fixat ordinea serbărilor pentru zilele următoare. Cu această ocaziune d. prof. Dr. Iorga (București) a ținut o prelegere foarte interesantă despre Istoria dezvoltării Națiunii Române din primele începuturi.

Profesorul Iorga vorbea românește, traduce însă unele părți într'o limbă corectă franceză și germană.

În ziua următoare a fost actul principal la teatru care s'a petrecut în modul cel mai demn și mai strălucit.

În urma cuvântării Regelui, a Ministrului, și a Rectorului, urmau felicitările delegaților și oferirea adreselor. Nu a avut loc nici o promoțiune de onoare.

Seara a fost reprezentație de gală la teatru. Mercuri dimineața s'a desvilit statuia lui Mihail Kogălniceanu.

Seara în urma unui prinz la Rege, balul la teatru.

Joi actul festiv în Aula Universității, unde Regele a cetit un document prin care s'a înființat cunoscuta fundațiune de 300.000 lei creată de El pentru studenții fără mijloace.

După aceea profesorul Dr. Xenopol a ținut o scurtă cuvântare, cărei a urmat prelegerea solemnă a profesorului Socor în care a dezvoltat raporturile aparatului vizual cu sistemul nervos central. După aceea a urmat un dejun dat de rectorul Universității colegilor și delegaților, și cu aceasta s'au terminat festivitățile.

Țin să menționez o masă foarte veselă dată de profesorii universității din Iași delegaților în cel dintâi oțel din oraș — Oțel Traian — la care au luat parte studenți și studente. O animație veselă a domnit în tot timpul acestei mese unde s'a servit numai mâncări naționale și vinuri românești. Că n'au lipsit discursuri, nu mai este nici o vorbă. S'au auzit diferite limbi. Limba română suna foarte frumos, și se pretează de minune, după cum se vede, la efecte oratorice; trebuie de remarcă că domniile colegi de frânti, aproape cu toții s'au arătat ca oratori de frunte.

În totul trebuie de zis, că întreaga serbare, la care prezența continuă a Familiei Regale a dat tonul principal, au făcut o impresie frumoasă și plăcută, și s'a petrecut în modul cel mai demn.

Interesul cel mare și participarea continuă a publicului la aceste serbări le-au dat un caracter deosebit.

Sunt convins că această serbare a fost un ea care va avea o influență puternică pentru dezvoltarea Universității din Iași, și, aduc tinerei Școli Superioare, sincerile mele urări!”

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimit francat.

Să ne cunoaştem trecutul*)

Un bun gospodar ca să poată şti de ce seară ce va lua mâine, trebuie să-şi dea bine seamă de ce ce a isprăvit astăzi. Bumul spor de mâine şi de poimâne va atârna în multe dela munca noastră de ieri şi de alaltăieri. Dela naştere până la mormânt viaţa noastră nu-i altceva decât înălţarea unor fapte, cari pornesc unele dela altele. „Cum îţi vei săra, aşa vei mânca”, şi „cum îţi vei aşterne aşa vei dormi” zic pildele pline de înţelepciune ale neamului nostru.

Cu viaţa unui om, a unei familii, se aseamănă foarte mult viaţa unui popor. Ziua de mâine a unui neam atârna de ziua de ieri, şi viitorul întreg atârna dela trecut. Un popor nu va putea lua decât aşa cum îl îndeamnă, cum îi porunceşte sufletul său. Iar acest suflet n'a lucrat numai azi, nu va lucra numai mâine, ci a lucrat şi ieri, şi alaltăieri şi sute şi mii de ani înainte.

De aceea în faptele trecutului unui popor vom afla puterea de viaţă ce se ascunde în el. Vom afla ce a gândit, ce a simţit, pentru cari ţinte sufletul lui s'a umplut de căldură însufletire, vom descoperi pricina luptei lui de veacuri. În cartea trecutului vom cunoaşte un popor cu toate însuşirile, bune sau rele, pe cari le are.

De această cunoaştere a trecutului nostru, a faptelor măreţe, a oamenilor mari, a eroilor noştri, noi Românii din Ardeal şi Ungaria stăm foarte departe. Viaţa noastră şi a străbunilor noştri, din care s'a plămădit şi viaţa noastră, se ascunde în neguri dese, şi nu ne aprindem luminile cari se împrăştie această negură.

Conducătorii politici ai acestei ţări nu s'au gândit niciodată să-i înlesnească şi poporului nostru cunoaşterea trecutului său, să sprijinească pe bărbăţii cari s'au ostenit să desgroape şi să povestească în cărţi tipărite istoria noastră. Înainte o sută de ani, când George Şineai voi să-şi tipărească cartea sa de istorie, i-s'a răspuns de cei cari erau mai mari peste tipar: „cartea-i vrednică de foc, iar scriitorul ei de furei”. Astăzi în cărţile de cetire pentru şcolile săteşti nu mai poate intra nici o povestire care ar aminti de faptele măreţe ale străbunilor, nu se mai pot slăvi bărbăţii mari ai neamului. Indată ce inspectorul ungurese mai află câte o astfel de carte prin şcoli, face arătare la ministru „că-i în primejdie patria”. Şi cutare secretar capătă numai decât porunca să îndrumeze Consistoarele noastre ca să-şi cureţe şcolile de învăţători şi de cărţi, cari sunt contrari „ideii de stat maghiar”. Şi, una după alta, curg poruncile vlădicilor, precumă-i oprită cutare „Istorie”, cutare „carte de cetire” din şcolile populare.

Şi astfel sunt tot mai rari, aproape nu se mai află cărţi îngăduite pentru şcolile săteşti, din care nişii noştri să mai poată învăţa ceva şi despre noi, despre trecutul nostru. Şi vin în schimb cărţi noi pline cu chipurile lui Árpád, alui Tubutum, Işel, Rákoczi şi ceilalţi eroi ai neamului ungurese.

Ţinta urmărită de ministrii şcoalelor se poate apăia cu mâna: să ne cunoaştem cât mai puţin trecutul.

Ei ştiu că un popor care-şi slăveşte istoria naţională, în sufletul căruia trăieşte amintirea strămoşilor, e tare ca stâncă în apărarea naţionalităţii sale. Şi de aceea şi zic: Haidati să le acoperim cu vâl de întunecare chipurile eroilor din neamul lor, şi să le punem înaintea lor pe eroii noştri. Atâta-i vor vedea pe aceşti dintâi în cărţile din care învăţă, până ce-i vor uita pe ai lor.

Dar noi am face un păcat strigător la cer dacă ne-am da silinţa să ne cunoaştem tot mai bine istoria noastră naţională dacă nu ne-am sili să cunoaştem şoptele strămoşilor, şi nu ne-am dori să cunoaştem chipurile strălucite ale oamenilor noştri mari. Nu s'au stins bătrînii noştri cu sabia în mână apărînd drepturile limbii şi ale crucii, ca

acum mormintele lor să rămână mute. Ei au luptat ca să ne fie de veşnic îndemn şi de veşnică pildă. Deci noi n'am fi vrednici de ei, dacă nu ne-am sili să-i cunoaştem.

Şi-i cunoaştem, cu tot sbuciumul luptei lor înfrigate, din cărţile de istorie, din gazetele noastre româneşti, din povestirile altora, mai cuminti şi mai învăţaţi decât noi.

Azi când nu mai avem nici o nădejde să prindem ceva din şcolile ungureşti şi pentru desvălirea trecutului nostru, va trebui să ne folosim de toate mijloacele ce le putem afla, ca să învăţăm: cât mai mult *acasă*. Deci să nu progetăm a ne da banul nostru pe cutare cărticeică unde sunt înşirate luptele, suferinţele, isbănzile strămoşilor noştri. Şi dacă avem noi astfel de carte să nu ne codim a o împrumuta şi altora, dacă s'ar cere chiar şi satului întreg. Să nu aruncăm, după ce am cetit, cutare număr de gazetă unde se povesteşte ceva din istoria noastră ei să-l păstrăm ca pe o comoară pentru noi şi pentru copiii noştri.

Să nu ne trecem vremea Dumineca şi în serbători iacăşa cu vorbe goale când suntem la un păhar de beutură cu dascălul ori popa, ci să le cerem să ne istorisească din ce au putut prinde dânsii de prin cărţi.

Nu este un lucru mai de folos decât cetitul cărţilor, dar mai ales a celor de istorie. Când încep să vezi în trecut, ochii ţi-se agerească mai tare şi pentru azi şi pentru mâine. Cunoaşterea faptelor strămoşilor noştri vom vedea chipuri de oameni aşa de mari la minte şi la voinţă, încât privindu-i vei simţi şi tu putere nouă în inima ta. Multe chipuri de eroi strălucesc ca tot atâţia soări, a căror căldură va pătrunde până la tine hrănindu-ţi inima.

Noi nu putem să lăsăm nici pe o clipă să slăbească legăturile între părinţii noştri şi noi, pentru că atunci chiar puterile noastre ar slăbi. Atunci n'am şti merge pe picioarele noastre, ci ne-ar elătina cea mai slabă umbră de vânt, şi ajungându-ne blăstămul strămoşilor uitaţi, am cădea în cea dintâi groapă pe care duşmanul ne-ar săpa-o în drum.

Să cerem deci dela cărturarii noştri cât de deseori cărţi de istorie. De-ne cărticele mărunte, de douăzeci-treizeci de bani una, cu câte-o parte din povestea neamului, cu istoria vre-unui om mare, de-ne cât de multe, că suntem mulţi şi noi cari vrem să învăţăm din pătaniile înaintaşilor noştri, şi să ne însufleţim de faptele lor, ori să le jelim nenorocirile; cinstindu-le după cum se cuvine pomenirea.

Cronică şcolară.

— Adunarea învăţătorilor din protopopiatul Buteniilor. —

În 13 Noembrie a. e. s'a ținut adunarea tractuală a învăţătorilor din protopopiatul Buteniilor în comuna Bârsa.

După săvârşirea chemării Duhului Sfânt din partea On. Domni preoţi din loc Ioan Popovici şi Miron Grec a urmat deschiderea conferinţei sub conducerea presidentului tractual N. Boşai prin un discurs foarte mişcător.

Inv. local Ilarie Nerşigan, deşi om în etate şi lovit de boală a ținut un curs cu dragălaşii şi iseteţii lui băieţi din cl. I despre obiceiurile din sala de învăţământ, în l. română şi maghiară, apoi despre ează.

Prelegerea ținută a reuşit foarte bine. George Precupaş inv. în Dieci, şi-a cetit mult interesanta lui disertaţie „Astra şi reînnoirea inv.” care a fost foarte bine luată şi ascultată şi cu mult interes de toţi cei prezenţi. Colegul G. Precupaş a fost aplaudat din partea tuturor celor prezenţi. A urmat disertaţiunea inv. L. Dublea din Şilindiea „Erori în disciplină şi procedură”.

După desbaterea mai multor chestiuni de natură administrativă conferinţa a fost închisă. În această conferinţă s'a colectat pentru bustul ce se va ridica la Sibiu în amintirea lui Eminescu şi Baritiu o sumă de 23 cor. 50 fl. N. M.

Gânduri de seara.

— Din carnetul unui privitor. —

II.

Când stau așa singur, între cadrele mele învechite și roase de greeri, mă închipui călător fără țintă pe drumul vieții și încep să desgrop din vrafal aducerilor aminte, toate iecanele șterse de mâna neiertătoare a vremii.

Sunt oameni cari s'au dus și locuri uitate ce mă ademenesc cu farmecul celei dintâi întâlniri. toate persistă o vreme, stăruint asupra unei întâmplări banale și în defilarea lor caleidoscopică deslușesc o vitrină, văzută undeva, departe spre mijăzai, cu un tablou ce înfățișa un eromit, bătrîn de ani, cu o ghitara frîntă. În jurul lui cădeau grele mănunchiuri de crisanteme albe și albastre, formînd un milien artistic acestui simbol de singurătate și împăcare. Era toamnă și cum rătăceam fără țintă pe străzile singuratece unde numai câțiva cerșetori se ațineau pe la colțuri, învărtind triști minaveta plîngătoare, în ceața acestei zile și mai triste, m'am oprit o clipă în fața geamului brobonat de roua florilor și am cetit pe un colț al tabloului autogramul celui ce fixase pe pânză iecana tristă a monahului cu ghitara ruptă. În acelaș colțșor ascuns erau și câteva versuri din „Singurătatea” lui Heine, iar jos de tot „1887 Decembre + Athanasie Merișescu în temnița dela Biserica-albă”.

Am stat cătăva vreme în fața bătrînului cu haina învechită și părul rărit de bătrînetă. Avea un farmec deosebit de tristetă și de durere în privirea care învăluia ghitara lui frîntă, singurul tovarăș — acuma pierdut — în nesfârșitul urît al singurătății. Nu m'am gândit însă nici odată la autorul care ș căutase un subiect de inspirație atât de bizară și plecînd, pe urmă, l-am uitat cu totul. Târziu de tot, oprindu-mă într'un oraș din granița Serbiei, am întîlnit un om al cărui nume mi-a adus aminte de tabloul văzut prin geamul înlăerimat de rouă, în dimineata aceea tristă de toamnă. L-am spus că văzusem undeva o iecană pe care era semnat un nume ce aducea mult cu al lui și l-am rugat să-mi spună și mie povestea tainică din care se zămislise acest monah care mai stăruia încă într'un colțșor ascuns al amintirilor.

Interlocutorul meu era un tip de țăran bine legat, urmaș abea din cea dintâi generație a unor oameni muncitori ai pămîntului. Când i-am adus aminte de întîmplarea asta, o umbră ușoară i-a jucat în priviri și s'a șters apoi repede dînd locul unei sbuciumări stînjinite, trezită poate de amintirea unei întîmplări pe care o credea îngropată de mult. Dar s'a reeules apoi repede și mi-a spus, că de mult avusese un unchi purtat pe la școli mari, care trăise vreme îndelungată printre străini și se sfârșise în temnița dela Biserica-albă — pentru păcate grele. Aci învățase — se vede — meșteșugul de a zugrăvi iecane și de bună seamă a lui va fi și cea pe care o văzusem eu. Mi-a mai spus apoi și câteva lucruri din viața lui prăpădită care s'a închis pentru totdeauna, din clipa în care porțile temniței s'au deschis în fața lui, pentru a-i pregăti o platformă de trecere din viața unde fusese un străin fără de nici un rost, unde nu găseai și nu luase nimic, dar unde-i rămăsese și cel din urmă crîmpei de nădejde.

...Și de câte ori rătăceam pe cărările acoperite de frunza căzută, din pareurile pe unde nu mai găsești decât bătrîni paralizici, îmi aduc aminte de crisanteme și de plînsul tînguios al flagnelor din dimineața aceea tristă. Și mă gândesc acum la desrădăcinații cari s'au sfârșit tot așa de triști și de neașteptat ca și Merișescu și caut o deslegare care să-mi explice, de ce țăranii noștri boeriți se perd, abea în a doua generație, cuprinși de vârtejul vieții în cari sunt tot pe atât de străini, pe cât era și scoborîtorul lor din cutare sat înfundat între munți, când venind noaptea cu carul se pomenea în zorii zilei încunjurat de furnicărul vieții neastîmpărate dela oraș.

Ocazie de cumpărat mobile!

De cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute fabricanți de mobile în Marosvásárhely. Székely și Réti. Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vînd și pe lângă — plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. — La cerere din provincie trimite bog. catalog ilustrat

Nu voi căuta să analizez complexul bogat de motive al acestei lipse de vitalități, ci voi reveni la traiul patriarhal din satele noastre, la sfințenia moștenită pentru credință și obiceiuri, cari au trecut în tradiție și formează baza păturei noastre de plugari.

Așa cum suntem noi, ne-am obișnuit din vremuri vechi să trăim cum ne-am pomenit, să-mănâncăm vara și adunând toamna, mărginindu-ne toată fericirea la proporțiile așteptării, că de pe urma brazdei nouă răsturnate de plugul nostru de lemn —, va răsări rodul ce ne va asigura viața tieluită după un calapod moștenit. În curățenia sentimentelor noastre, nu ne-am gândit nici odată la cursul schimbat al vieții și la îndrumările ei utilitariste. Iar când schimbăm opinia și căciula de oase pe strac domnești, luând un colțisor modest în forfotul lumii dela oraș, ne părăsim satul scaldat în lumina de soare, cu aceeaș nepăsare, ca și când saltul pe care-l facem ar fi numai de durată vremelnică și nu ar însemna o despărțire pentru totdeauna de viața trăită de un șir nesfârșit de înaintași cari se sfârșiau împăcați că și-au câștigat credința și și-au putut lărgi cu o palmă moșia.

Ajunși în oraș copiii noștri perd rînd pe rînd, tăria îndărjirii și cu fiecare desiluzie sunt mai săraci de o credință adusă din satul ce se perde tot mai mult în păcla uitării.

Mediul străin și viața cea nouă dă cu totul altă formă sufletului bun și înerezător de altădată. Intrat în viață, nu-și mai găsește mediul și e străin nu numai pentru cei rămași în urmă, dar e străin și lui însuși. Din tot ce avea ca merinde de drum nu i-a mai rămas acum nimic; în goana făcută până la acest popas a jertfit tot, iar în schimb nu i-s'a dat decât ajungerea unui scop lipsit de idealuri și fără vre-o tendință de conservare a clasei, dar mai ales fără vr'un sentiment de dragoste pentru cei de care s'a despărțit.

În consecință, nu va putea — cu toată vremea — să dea neamului său nimic din așteptările legate de el, și urmașii lui vor fi îndoiti de străini în această viață în care el e cel dintâi străin. Puțini vor putea să ajungă cu aceste îndrumări greșite, realizarea deplină a rostului vieții, căci de regulă — intrînd în viață cu un rezervoriu și mai subred de trăinicie — se perd în curînd, înghițiți de valurile dușmane ale traiului sbuciumat de acum.

Fără îndoială, procesul acesta seurt de disoluție, urmânduși neturburat cursul de până aci e o mare pacoste și pentru clasa noastră de țărani, care după opintiri și jertfe îndelungate, își vede zădărnicită orice așteptare; dar e tot în aceeaș măsură și pentru neamul întreg. Și cred că a sosit vremea să ne oprim o clipă asupra lui, căutând mijloacele de îndreptare, căci din nenorocire au suntem un popor cu o bogată sucreșcență de oameni și avuții a căror pierdere să nu se resimtă.

...Poate de aceea cu fiecare toamnă povestea crisantemelor și a vieții pierdute îmi pare din ce în ce mai tristă.

I. G. Bradu.

Sedința Sftului Sinod al României.

— Respingerea protestului fostului Episcop de Roman. —

București, 3 Noevre.

Membrii sf. Sinod s'au întrunit Miercuri dimineață sub președinția I. P. S. Mitropolit al Moldovei Pimen. La ședință au luat parte și dnii C. C. Arion ministrul instrucției publice și D. Boroianu administratorul casei bisericeii.

După îndeplinirea formalităților obișnuite, sf. Sinod a aprobat mai multe cereri de călugăriri.

A fost aprobată de asemeni și cererea Albanezilor din Capitală, de a li-se da o biserică, unde preotul albanez să poată oficia Dumineca și în zilele de sărbătoare. Sf. Sinod a hotărît ca preotul albanez să officieze în biserica „Dintr'o zi”.

P. S. Arhiereu Calist Botoșeneanu secretarul sf. Sinod a citit petițiile prin care preoții ceterisiți Păunescu și Vasileu, cer sf. Sinod ertare

pentru esirea lor în contra fostului Mitropolit Primat, rugând în acelaș timp pe membrii sf. Sinod să le ridice și pedeapsa de caterisire.

Ambele cereri fiind luate în discuție, au fost respinse.

*

Aducându-se în discuție și protestul formulat de fostul Episcop de Roman Safirim, în contra hotărîrii sf. Sinod; membrii sf. Sinod au hotărît punerea la vot a celui protest.

„Membrii sf. Sinod, au hotărît punerea la acte, a protestului fostului Episcop Safirim, întru cât hotărîrea dată, în cunoscutul proces sinodal, a fost expresia unanimă a întregului Sinod și asupra căreia nu se mai poate reveni.

Dacă ar fi fost vre-o abținere, ori vre-un vot deplasat, numai atunci s'ar fi putut reveni asupra hotărîrii date.

D. C. C. Arion ministrul cultelor a declarat că d-sa reprezentând guvernul, nu poate face altceva decît să respecte hotărîrile sf. Sinod și după a sa cerere să le aducă la îndeplinire.

*

Luându-se în discuție generală noul proiect al legii sinodale, au fost aprobate primele articole.

În ședința de Vineri dimineață, care va fi și ultima ședință, se va discuta în întregime noul proiect al legii sinodale.

Cu acea ocazie d. ministru Arion va arăta care sunt vederile guvernului, cu privire la modificarea legii sinodale.

Cronică științifică.

De-ale naturii.

II.

Asimilația. — Iena și lava. — Plante roșii.

În prima jumătate a veacului trecut ramurile științelor naturale începuseră a fi cultivate în mare măsură. Tot mai multe descoperiri se făceau. Adesea însă specialiștii se împiedecau de enigme cari păreau neexplicabile. Degeaba își băteau savanții capul, n'ajungeau la nici un rezultat. Abia când se iviră oameni cu cunoștințe vaste, din tot domeniul științelor naturale cari luau într'ajutor toate rezultatele cunoscute, se putu da răspuns la unele întrebări cari păreau pe atât de complicate pe cât erau de simple.

O astfel de enigmă era faptul că plantele cari se nutreau din mediu *anorganic* sunt de natură *organică*.

Anume *Saussure* renumitul chimist și fiziician, calculase că un bob de porumb conține 0.3% materii organice, pe când planta răsărită din el are 20%! Se năseu întrebarea, atât de mult discutată — de unde și cum și-a luat porumbul dezvoltat materii organice? *Thaer* a căutat să dea răspunsul — greșit. El susținea că reziduiul animal și vegetal din humă furnizează materialul necesar. Cât de falsă e teoria aceasta ne-o va dovedi următorul experiment, merit să clarifice într-o câțva chestia: Pregătim o soluție de apă cu diferite săruri, cari conțin calciu, caliu, magneziu, fosfor, sulfur și fier. Dacă băgăm în ea un bob de porumb, și-l expunem aerului și luminei soarele în scurt timp vom căpăta o plantă frumoasă, verde, care crește necontenit. **Materiile**, din cari s'a nutrit planta au fost *exclusiv anorganice*, deoarece nici în soluțiune nici în aer nu-s materii organice. Vedem deci că cele susținute de *Thaer* sunt false. *Justus Liebig* întemeietorul chimiei moderne, a și dovedit în mod strălucit — atât prin experiență cât și prin deducțiune logică, că huma în primul rând nu-i hrana, ci *productul* plantei. Ea poate promova creșterea plantei, nu-i însă *necesară*. După *Prestley*, *Ingen-Hous*, *Senbier*, *Saussure* și *Liebig* au stabilit legile generale al acestui fenomen. *Sachs*, *Pfeffer*, *Boussingault* au cercetat amănuntele. Intre altele au constatat că organele principale ale acestui proces sunt *frunzele*, iar materia care lucrează este pigmentul verde din ele *clorofilul*. Astfel

plantele cari n'au clorofil (vreocâteva monocelulare) își câștigă hrana într'un mod de tot deosebit. Au mai aflat că elementele necesare procesului sunt pe lângă materiile nutritive — *săruri aer, și apă — lumina și căldura*. De aceea s'a și numit: *asimilația fotosintetică*. Căci, unde nu-i lumină, nu-i clorofil și unde nu-i clorofil nu-i asimilație.

Insemnătatea asimilației e nemăsurată. Dacă n'ar exista ea, n'am fi nici noi! Animalul (inclusiv omul) nu se poate nutri din materii anorganice, lipsindu-i facultatea de-a le digera. Faptul acesta ne arată, cât de însemnată e asimilația plantelor. Elementele anorganice, necesare pentru viață sunt mai întâi prelucrate de plante și numai schimbate în organice, pot zidi corpul animal.

*

Lumină, căldură, apă și aer, climă sunt condițiile asimilației. S'au crescut flori în întunecare. Rezultatul a fost că frunzele erau palide, iar planta nu se prea dezvoltă, neavând clorofil. S'au expus plante tinere la căldură. La 5° C. înveziat în 8 ore, la 20° în 4 ore, la 35° în o jumătate oră, la 0° și 38° rămăneau neschimbate, la 1° și 39° se prăpădeau. Deasemenea piereau dacă li se lua apa și aerul. Cu atât mai mult se dezvoltă când se întruneau toate 4 condițiile. De aceea e ușor explicabil că în nord, unde nu-i mult soare, nu prea e multă vegetație, pe când regiunile ecuatoriale se bucură de cea mai bogată floră. Astfel chiparosul (*taxodium mexicanum*) are în metru de 8—9 m., iar în Australia sunt pomii cu diametru de 16 m. încăodată atât de înalți de cât Domul din Colonia! *P. prof. Detmer* (Lena) a făcut experiențe interesante. A cultivat soiul de plantă acasă, în Iena (Germania) și în Buitenzorg (Java) unde e o temperatură medie de 20° C.. A constatat că *aceleș soi se dezvoltă în Buitenzorg de 4—7 ori mai puternic decât în Iena*. Intr'o bună zi, întrebând de directorul grădinei botanice din Buitenzorg câți ani îi dă un pom de 15 m. înălțime, răspunse că-l taxează pe 15 ani. Cu atât mai uimitor fu când auzi că era abia de 2 și jum. ani!

Foarte importantă e apa, căldura sau aerul, totuși lumina e cel mai însemnat factor pentru asimilație. De aceea era natural, ca învățații să se întrebe pentru ce e clorofilul tocmai verde și nu negru, alb sau roșu? Soluția a dat-o *E. Salk* profesor de botanică în Iena. A explicat acest fenomen prin atitudinea diferitelor culori față de razele soarelui. Culoarea neagră absoarbe toate razele soarelui, pe când cea albă le respinge. Astfel, plante negre s'ar arde, cele albe ar îngheța. Cercetările cele mai nouă au dovedit că efectul coloric al razelor solare se manifestează mai ales în partea verde a spectrului (nu în cea înfrăroșie, cum se credea până acum!) Cunoscut e însă că culoarea roșie, complementară celei verzi, absoarbe razele verzi. Deci plante roșii ar fi consumat prea multă căldură și s'ar fi nimicite ca și cele negre. Cele verzi însă absorb raze roșii, mai favorabile asimilațiunei! Aci însă a dat savantul nostru de o nouă piedecă! E fapt cunoscut că există plante roșii. Pentru ce? Teoria acomodării, stabilite acum 50 de ani de Darwin a clarificat ea și în multe alte cazuri situația. Plantele acestea (unele criptogame: phaeophyceae și rhodophyceae) trăiesc la fundul mării în adâncimi de sute de metri. Apa mării însă, la adâncimi mai mari e impermeabilă pentru toate razele spectrului, afară de cele verzi. Acestea însă ajung la câte 300—400 m. foarte decimate, astfel că plantele la adâncimi mai mari nu prea pot face izidă cu ele. Dacă ar fi verzi, ar atrage razele verzi în măsură mică, — vorba veche: „corb la corb nu scoate ochii!” Fiind însă roșii, ele absoorb culoarea complementară cu cea mai multă lacomie.

Astfel se îngrijește natura pentru copiii ei și a mamă severă, dar prevăzătoare!

V. B.

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

— specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVÁR. (La capătul străzii Jókai, în casa proprie.) Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

Războiul italo-turc.

În urma schimbărilor provocate de intervenția neprevăzută a puterilor europene, opinia publică răsuflă mai ușurată și atât în Italia cât și la Constantinopol se semnalează înclinări spre pacea merită să curme acest război. Dorințele amândouă țării în această direcțiune sunt justificate, deși sortile războiului african nu ademenesc pe nici una cu biruințe — cel puțin până acum — căci continuarea războiului ar fi la fel de păgubitoare pentru amândouă și nu ar putea compensa pierderile împreunate cu purtarea războiului. În felul de până aci războiul s'ar putea extinde încă mai de-a rîndul: continuarea lui însă ar însemna concentrarea forțelor turcești în Africa, lucru identic cu slăbirea puterii interne și temutul conflict balcanic va izbucni — cu toată înlăturarea acțiunii italiene în Arhipelag — căci popoarele din imperiu, atâtea de firea lor războinică și de fierberile continue, nu vor întârzia să pună mîna pe arme pentru a-și cuceri independența, fiind ajutate în această acțiune și de dușmănia Italiei, cu tendința de a războia Turcia și la un război intern.

Pentru Italia războiul în actuala sa fază, nu e cătuș de puțin ademenitor, căci terreele din Africa pot să urmeze încă ani îndelungați, iar susținerea lor reclamă pierderi ne măsurate de bani și de sânge. Acțiunea flotei în marea egeică încă nu va avea da o lovitură hotărîtoare asupra sortii acestui conflict și riscă pierderi însemnate fără de nici un câștig real.

Turcia la rîndul ei, încă știe că Italia nu va abziece de Tripolitania ei va lupta cu îndârjire până va pune deplină stăpînire pe ea; în consecință se va păzi ca să mai amănenteze ca singură turburările interne, folosindu-se de prilej — nu e exclus — să ajungă la o pace, mai ales acum când Italia, după multă vreme, îi oferă concesii în această direcțiune.

Primejdia în Arhipelag.

Cercurile politice turcești așteaptă din minut în minut atacul flotei italiene care a fost văzută în multe puncte din marea egeică. Probabil că se înceapă din mai multe puncte de vedere. Faptul a fost confirmat de însuși marele amiral turc. Toate acestea cercurile diplomatice europene nu cred nimic și nici nu pot admite un atac al flotei contra Dardanelelor.

Retragerea flotei.

Ziarul „Zeit” i-se telegrafiază din Berlin că guvernul italian intervenind la Roma pentru menținerea războiului exclusiv în Tripolis și retragerea raselor din apele turcești, au obținut rezultat deplin satisfăcător. Curțile europene au și primit o notă diplomatică a Porții, dar în aceasta nu se spune dacă și insulele arhipelagului vor fi cedate de așazuri sau ba.

O infringere a Turcilor.

Telegrama primită la Paris din Tripolis spune că turcii au avut un nou succes strategic, hotărînd astăzi. Statul major italian făcuse un plan să impresoare pe la spate pe turci și să se îndrepte spre două focuri, s'ar fi putut să se predea.

Misericordia de împresurare a început zilele trecute în cel mai mare secret. Ea este astăzi desăvîrșită.

Turcii au prins de veste și au atacat corpul de rezervă. După o luptă crîncenă însă, trupele italiene au fost zdrobite și puse pe fugă. Victoria turcilor este decisivă; dezastrul Turcilor este complet.

Turcia nu cedează.

Se desparte în mod categoric știrea că Turcia, războiată, ar fi gata să cedeze și să încheie pa-

cea în condițiunile dorite de Italia. Dimpotrivă guvernul turc va continua lupta și va face tot posibilul ca să aprovizioneze bine cu munițiuni și cu hrană trupele cari luptă contra Italianilor în Tripolitania și Cyrenaica.

Blocarea Dardanelelor.

Pare a fi prematură știrea „că ambasadorii Angliei au intervenit pe lângă guvernul italian pentru a împiedeca blocarea Dardanelelor de către flota italiană.

Blocarea Dardanelelor va pricinui mari pagube tuturor puterilor, cari în tot cazul în momentul oportun vor interveni pentru a împiedeca pe Italia dela acest pas.

Încercări pentru pace.

Din diferitele surse se comunică amănunte asupra unor încercări diplomatice pentru a obține încetarea ostilităților între Italia și Turcia. Cert este că Italia a amânat pentru câțiva timp acțiunea flotei sale în Marea Egeică, mărginindu-se a supraveghia coastele Arhipelagului și Siriei, până ce va cunoaște rezultatul demersurilor diplomatice.

Italia consideră ca exagerat suma cerută de Turcia ca despăgubire pentru cedarea Tripolisului și Cirenaiceii. Se naște însă întrebarea dacă guvernul turc va fi în stare să înfrîneze fanatismul Senussilor, care abia acum a început a se deslănțui.

Cu toate acestea cercurile diplomatice sunt convinse că ambele state beligerante vor înceta ostilitățile înainte de a intra în iarnă.

Turcia fără flotilă aeriană.

Paris, 18 Noembrie. Mai mulți agenți ai guvernului turcesc au încercat, fără rezultat, să cumpere la Paris aeroplane pentru armata din Tripolitania. Toți piloții au refuzat categoric angajamentul cu toate avantajele ce li-se ofereau.

Cronioă teatrală.

— „Biruința” dlui Herz. —

Iași, 2/15 Noembrie.

Pentru Iași „Biruința” dlui Hertz e o premieră. Un rău al vieții de provincie. Mă răz bună un lucru; și pentru București piesele lui Tristan Bernard, Fulda, Lengyel sunt tot premiere după ce au fost jucate prin Paris, Berlin, Viena sau Buda-Pesta de sute de ori.

Îmi aduc aminte acum 6 luni și mai bine ce deosebit succes a căpătat „Biruința” dlui Herz în Capitala țării. Păstrînd invariabilă proporție culturală și numerică Iașul a știut și el să răsplătească același succes consacrat.

Natural opera tânărului scriitor bucureștean e o fericită inspirație. Ceia-ce m'a frapat mai mult a fost stăpînirea atât de riguroasă a dialogurilor cam lungi pe alocurea, puțin obositoare și de prisos ici și colo, formînd totuși în general o unitate bine hotărîită.

Nu mi-s'a părut nimic silit, nimic afectat, nici un personaj melodramatizat. Se reda în vibrații pline de-o naturală mișcătoare, de-o estompare nespuse de gingașe, frîntura unui colț de viață chinuit, simplu de multe ori, încordat și pasionat când valul unei fatalități iminente căuta să le zăgăzuiască calea. Pe doctorul Candrea l'am întîlnit parcă undeva; l'a mai întîlnit de sigur și d. Herz și bine a făcut că ni-l'a redat pe scenă. La maiba; să fie cât mai multă apropiere între aceste două vieți; să facem să înțelegăm cu toții că, între una și alta nu e nici o barieră, că pînza coetanei văpsită e o părere, că dincolo de ea se răstălmăcește minciuna aceeași vieți comune, că vorba de muștrare, de indemn, de sarcasm, de burătăte a fantelui de pică, a trubadurului întârziat, a moralistului integru, a părintelui cărnit de grijă e întocmai aceeași din lumea ceastălaltă.

Și lumea ceastălaltă nu e nici odată afectată, nu înțelege să-și povestească cu gesturi mari și încercate cine știe ce durere adîncă; și nu va rîde iarăși cu gura până la ureche, și nu-și va răzbuna cu împunsături de sabie cea mai grea jăgnire suferită. Lumea aceasta e cuminte, e normală, e simplă, ea ori ce om, ea ori ce suflet. Așa o cerem să fie și cealaltă. D. Herz ne-a dat-o.

Cît i-ar fi venit mai ușor să umple 3 acte cu scene „date dracului” cu fraze pline de blesteme, de zăngănit nervos de spade, cu miros nehygienic

de praful de pușcă; n'avea decât să grămădească în gura bătrînului Andrei toată mânia clocotitoare a unei demnități înfrînte, n'avea decât să pue în mîna lui Dobrin un revolver „Browning” și în gestul lui Candrea intriga clascului Iago. Alisa; Alisa ar fi putut juca minunat rolul unei Messaline, iar ceilalți... ar fi putut muri în ultima scenă a actului final.

Ce succes! Galeriile ar fi gemut de lume, stăturile și lojile ar fi fost asaltate; s'ar fi plătit un pol ori ce bilet.

Pe cînd așa. Auzi! piesa dlui Herz!.. O banalitate, o țâcăncală monotonă și anostă... lasă-mă nene în pace; ăsta nu se cheamă teatru!

Nu știu de ce d. Herz a ținut să lipsească ca autor la reprezentarea din Iași. Ba poate știe. Așa e. A fost cam puțină lume. Ce vrei — se face cam greu în Capitala universitarului Iași educația spiritelor.. mai alege; e și firesc.

Mai puțin ca totdeauna artiștii interpreți s'au achitat conștiincios. D-nii State Dragomir deși puțin cam obsedat, d-nii Vlad Cuzinschi, Popovici, Radu-Demetrescu, minunatul bătrîn din comedia lui Moliere; d-nele Aglae Prutcanu, Verona Cuzinschi, Anicuța Cârjă — o foarte inteligentă și talentată artistă — au plăcut mult publicului.

Corneliu Carp.

INFORMAȚII.

A R A D, 17 Noembrie n. 1911.

— **MM. LL. Regele și Regina României** au sărbătorit în săptămîna aceasta, a 42-a aniversare a căsătoriei Majestaților Lor. Consiliul de miniștri român împreună cu principalele autorități din țară au trimis Suveranilor telegrame de felicitare.

— **O misiune română în Franța.** Citim în „Le Temps” (Paris): „O misiune română compusă din generalul Georgescu, inspector de artilerie; colonelul Schina, directorul artileriei din ministerul de război din România; colonelul Ilescu și din d. Miclescu, fost atașat militar al României în Franța, a petrecut după amiaza de ieri la Etampes, unde, după ce a vizitat școala civilă Blériot, a fost primită la școala militară de căpitanul Felix și de ofițerii elevi. Timp de două ore, acești din urmă au zburat pe aparate cu unul sau cu două locuri. Misiunea s'a retras, declarîndu-se foarte satisfăcută”.

— **Un dar făcut Craiovei.** Citim în „Doljul”: Direcțiunea Muzeului și Bibliotecii „Aman” ne comunică îmbucurătoarea veste, că de cîtva timp posedă printre frumoasele tablouri ale muzeului și unul al talentatului pictor Stoenscu, fiul distinsului nostru concetățean Gr. State Stoenscu. Acest tablou, a fost expus pînă acum de două ori la marele salon anual de pictură al Parisului și a fost laudat de întreaga presă parisiiană.

Anul trecut, am reproduș și noi după unul din ziarele fraceze „Le Journal” un foarte meritos clogiu, adus tânărului nostru compatriot.

Tabloul reprezintă o laie de țigani în mers. Într'un amurg ceșos de toamnă. El are dimensiunile 5/6 ocupă un întreg părete al muzeului și a fost cumpărat de Direcțiune numai cu 5000 de lei, deși adevărata lui valoare e înzecită. D. Stoenscu însă, a primit acest preț aducîndu-și aminte că e un fiu al Craiovei și ea atare a făcut mai mult un dar cu tabloul său Muzeului „Aman”, singura instituțiune artistică din localitate.

Și noi, la rîndul nostru, ținem să mulțumim cu recunoștință atât dlui Stoenscu pentru prețiosul său dar, cât și dlui profesor St. Ciuceanu, directorul Muzeului și Bibliotecii „Aman” pentru frumoasa achizițiune făcută.

— **Se caută meseriași români pentru Beiuș.** Din Beiuș ni-se scrie că un butnar român ar fi bine primit de publicul românesc din Beiuș și i-s'ar da tot sprijinul. Pentru lămuriri mai amănunțite a se adresa librăriei „Doina” din Beiuș (Belényes, com. Bihor).

— **Nou avocat român în Orăștie.** Primim următorul știri: Am onoare a vă aviza că mi-am deschis cancelarie advocațională în Orăștie (Szászváros), strada Postei-vechi Nr. 4, (casa dlui Mihai). Cu stimă Dr. Sever de Orbonaș avocat.

— **Din Basarabia.** În vederea apropierei timpului când se va serba centenarul răpirei Basarabiei de către marele imperiu al Țărilor zemstvolu județan al Hotinului a avut o ședință plenară, cu care ocaziune, înainte de orice, s'au votat 5000 ruble, cari să fie vărsate la fondul monumentului comemorativ al anexării Basarabiei, monument ce se va înălța la Chișinău, în piața cea mai frumoasă a orașului.

După ce a fost votată această sumă, s'au mai acordat încă 500 ruble pentru monumentul lui Stolypin, care se va construi la Petersburg și tot mai în urmă s'au trecut la alte chestiuni cari interesează mai de aproape județul. S'a decis în mod definitiv crearea unei linii speciale telefonice între Hotin și Kamenetz-Podolsk, precum și menținerea ajutoarelor acordate până acum liceului de băieți din Hotin.

S'a discutat tot în această ședință a zemstvolului o chestiune foarte importantă pentru economia județului și anume, înființarea unei case speciale județene pentru asigurarea vitelor în caz de moarte pe timpul epizootiilor. Până acum se acordă de către județ, o despăgubire de 7 ruble, acelor locuitori cari aduceau pielea vitei căzute.

Cum însă, această sumă era ridicolă, prin faptul că pielea singură făcea mai mult, țăranii nu mai recurgeau la ajutorul zemstvolului. Având această în vedere zemstvolul a hotărât să se desemneze un fond special din care să se despăgubească complet țăranii asigurați, în caz când le vor muri vitele.

La sfârșit s'a procedat la alegerea comitetului care să dirijeze această casă și au fost aleși: Avocatul A. Ooatu, G. Kantacuzino și N. Strencovschi. — „Seara”.

— **Progresele României.** Consulul Schlieben din Viena publică în revista „Nord und Süd” din Berlin un articol despre România în care arată că țara a făcut progrese uriașe în toate privințele datorite în cea mai mare parte regelui Carol.

— **Cununie.** Dșoara Victoria I. Coliban și d. Vasile Sibian își anunță cununia ce va avea loc la 19 Noevrie n. în biserica Sf. Nicolae din Prund (Brașov).

Felicitările noastre!

— **Cutremur de pământ în Germania.** Din Berlin se telegrafiază că ieri noapte s'a resimțit în părțile nordice ale Germaniei un puternic cutremur de pământ. Cutremurul a început la orele 10

și 27 minute și a ținut 10—15 secunde. Mai tare s'a resimțit cutremurul în orașele München, Frankfurt, Heidelberg, Stuttgart și Baden-Baden.

În multe locuri s'au stins luminile electrice și mobilele au început să se clatine. Nenorociri nu s'au întâmplat.

— **Parastasul Andronic.** Miercuri, la 8 (26) Octomvrie c., fiind sărbătoarea marelui mucenic Dimitrie, în biserica din Sibiu Suburbiul Iosefin, s'a celebrat cu multă pietate prin parohul I. B. Boiu parastasul obișnuit întru veșnica odihnă a fondatorului Demetriu Andronic, care de 31 ani își doarme somnul de veci în cimitirul de lângă biserică. Reuniunea meseriașilor sibiieni a fost reprezentată la parastas prin prezidentul ei d. V. Tordășianu, referent consistorial. „T. Rom.”.

— **Catedră pentru arta cruțării (economie).** La universitatea din Wisconsin (America) se va întemeia în curind o nouă catedră, ai cărei profesori vor instrui femeile cum trebuie să poarte o gospodărie rațională și cum se poate cruța în mod cuminte în sinul familiei. Conducerea universității a editat o publicație în care se arată, că populația Statelor-Unite cheltuiește anual 10.000 dolari pentru alimente și vestimente. Cumpărările le face de cele mai multe ori femeile, cari în foarte multe cazuri au prea puțină idee despre adevărata valoare a banilor și a propaga principiile cruțării este chemarea noii catedre.

— **Cununie.** Dșoara Cornelia Ludae și d. Ioan Costan își anunță cununia ce va avea loc la 26 Nov. n. în biserica din Cerneteaz.

Felicitările noastre.

— **Ziarist rus suspect în România.** Din Galați se anunță: De câteva zile se află aci un ziarist rus din Odesa anume Alex. Tamarin, redactor al unui ziar din acel oraș și corespondent al mai multor ziare de acolo. Aceasta este a doua oară de când numitul vizitează un timp mai îndelungat orașul nostru.

Prezența sa ar fi putut foarte bine să treacă neobservată. Desele sale relațiuni cu persoane cari nu sunt străine de acțiunea de spionaj ce se face în țara noastră, desele sale vizite pe crucișătorul rus „Donetz” pe când se afla aci și mai ales tentativele sale de a pătrunde neobservat în vasele turcești, au atras însă atenția acelor cari se interesează de această chestiune.

În timpul de când se află aci Tamarin a vizitat de mai multe ori Brăila și Constanța.

El a fost deasemenea la Constantinopol de unde s'a înapoiat în orașul nostru.

O supraveghere minuțioasă din partea autorităților ar putea să afle rostul acestui ziarist rus în orașul nostru.

— **Un dușman al tiparului.** Contele Dimitri Tolstoi, pe vremuri ministru al școalelor în Rusia, era dușman înverșunat al tiparului.

Unul din consilieri pleca în Europa.

— Unde mergi?

— La Rim, Excelență. Poate îmi dați o însărcinare.

— Însărcinare. Foarte bine!... Mă rog trei prin Mainz?

— O să stau câteva zile acolo.

— Minunat. Fă-mi o îndatorire: Du-te pe la monumentul lui Gutenberg și scuipe-l pe ticălos, ăla de trei ori, din partea mea. (Frankfurt)

— **Prețurile cafelei** s'au ureat teribil și se urzi de zi, numai comerciantul F. A. Degan de Fiume vinde cu prețuri mai ieftine. Recomandă deci în atențiunea publicului. Sprijiniți pe comerciantul român!

Mișcare culturală și socială

21 Noevrie

— **Teatru în Brașov.** Comitetul filial al societății teatrale române aranjază reprezentație teatrală, urmată de joc, în sala cea mare a Reduței orașenești. Se vor juca „La Turnu Măgurele” de V. Alecsandri și „Unica fiică”, comedie localizată. Începutul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

„Cosânzeana”, numărul 3, a apărut cu următorul sumar: Victor Eftimiu: Poemele singurătății (poezii). Liviu Rebreanu: Proștii (nuvelă). I. U. Soricu: De la parte (poezie). Mih. Gașpar: Sub Stefan-Vodă (narațiune). Seb. Bornemisa: Reverie (poezie). V. C. Osavici: Pe drumuri (note economice). Aron Cotrus: Când au trecut în noaptea asta (piezie). C. S. Făgetel: Oameni cari a fost, de N. Iorga (dare de seamă). Ermil Bărbulescu: Din raiul sărutărilor (versuri umoristice).

Flori de o zi: Povestea ochilor cari mint; Basileșul sfânt; Moartea unui poet al plebei; Intâiul marș al presei.

Rînduri mărunte: Sărbătorirea lui Eminescu; A Ciura: Amintiri; Pentru întărirea bisericii și a neamului; Proștii; Poemele singurătății; Noutăți literare.

Scrisori dela redacție. Ghicituri ilustrate. Bibliografie.

Ilustrații: Mihail Eminescu: Parte din cimitirul din Genoa; Preeți mohamedani chemând poporul la armă; Soldat italian bersaglier.

Prețul unui exemplar 30 bani. De vânzare la Librăria Tribuna.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu. „Tribuna” institut tipografie, Nichin și cons.

Leon Tolstoi.

156

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Ei, da! să-i mai cer încă odată mâna, să mă arăt marinimos asta ar fi foarte nobil, dar eu nu mă simt în stare să merg pe urmele acestui domn... Și apoi, ascultă, Pierre, dacă vrei să-mi fi prieten, te rog să nu-mi vorbești nici odată de această... de această afacere. Destul!... Îi vei înapoia scrisorile, nu este așa? Pierre se întoarse în odaia unde se aflau bătrînul prinț și fiica sa. Văzând animațiunea lor el înțelese toată ura și disprețul pe cari le purtau d-șoarei Rostov; el simți că în prezența lor nu trebuia să rostească nici odată numele femeii care a preferat un alt bărbat prințului Andrei.

La masă se vorbi de rășboiul iminent. Prințul Andrei discuta fără încetare, când cu tatăl său, când cu d. Desalle, guvernorul elvețian al fiului său, și părea mai viou ca întotdeauna, dar Pierre cunoștea fondul acestei vioiciuni.

În aceeași seară Pierre se prezintă la Rostovi ca să se achite de misiunea sa.

Natașa era în pat, contele la club. După ce dete Sonia pachetul de scrisori, Pierre intră la Maria Dimitrievna, care dorea să știe cum se purtase prințul Andrei. După zece minute, Sonia se întoarse în salon.

— Natașa dorește foarte mult să-l vadă pe contele Pierre, făcu ea.

— Dar camera noastră nu este încă dereticată; nu-l pot conduce acolo, zise Maria Dimitrievna.

— Natașa s'a dat jos în salon.

— Când are să vină în sfârșit contesa? Eu nu mai pot. Ia seama, Pierre, nu-i spune totul; eu n'am nici curajul s'o cert, așa mi-e milă de ea.

Natașa, slăbită, cu chipul palid și grav, dar de fel rușinoasă, era în mijlocul salonului. Când îl zări pe Pierre, ea făcu câțiva pași neștiind dacă trebuie să-l aștepte pe loc ori să se apropie de dânsul.

El dete fuga lângă ea. El credea că ea îi va întinde mâna ca de obicei; ear când fu aproape de dânsul, tânăra fată se opri gâfâind și lăsă să-i cadă brațele, întocmai în atitudinea pe care o lua când cânta în mijlocul salonului, dar cu altă expresiune, ea vorbi:

— Pierre Cyrilici, prințul Bolkonsky a fost prietenul d-tale; el este prietenul d-tale, se îndreptă ea. Mi-a spus să mă adresez d-tale, de câte ori...

Pierre o privea în tăcere. În sufletul său, ar fi voi să o disprețuiască, dar deodată simți o așa milă față de dânsa, încât nu-i adresă nici o dojană.

— Prințul Bolkonsky s'a întors, urmă ea; spune-mi ce iertare.

Ea respiră cu greutate.

— Da, îi voi spune, răspuse Pierre, dar...

— Oh! nu, reluă Natașa, căreia îi era teamă de durile lui Pierre. Nu, știu că totul s'a sfârșit și că se mai poate altfel. Îmi pare însă rău de supărarea pe care i-am pricinuit-o... Spune-mi ce îi cer iertare să mă ierte...

Tânăra fată fu senturată de fiori; ea căzu pe scaun.

Nici odată nu simțise Pierre o milă așa adâncă.

— Îi voi spune tot ce dorești; ași dori însă să știi ceva... Ași dori să știu dacă îl iubești pe acel om ticălos.

— Nu-l numi ticălos... dar nu știu nimic, nimic...

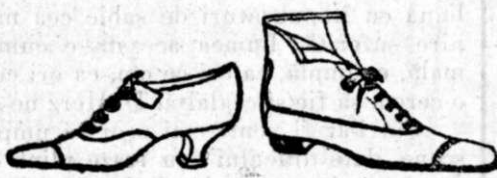
Ea începu să plângă.

Un sentiment și mai puternic de milă, de dur de iubire umplea inima lui Pierre. El simți că zându-i din ochi, în dosul ochelarilor, dar speră că menii nu le vedea.

— Să nu mai vorbim de aceasta, amica mea, rosti Natașa fu izbită de această voce, așa de dulce și iubitoare.

∴ Cine voiește ∴
să cumpere
încălțăminte
fabricate în țară într'adevăr
fine, comode, elegante și du-
rabile acela să cumpere cu
încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Szatmár,
- - Deák-tér - -
In casa lui Keresztes András.

care ține în magazinul său de ghetete bogat asortat numai ghetete și ciobote pregătite în țară din piele înă veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfăle sale în privința execuției drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghetete și ciobote după măsură.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Drássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«)

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

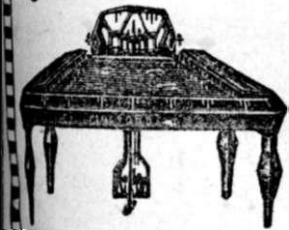
Str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészli.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și toffelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele în provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute. — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

na și a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

În grădina de iarnă a

„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului public i-se servesc mâncări și beuturi, de cea mai bună calitate, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,**
hotelier.

Căsătorie: Un tânăr vicenotar, în etate de 35 ani, cu diplomă și practică perfectă, din familie nobiliară română, dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar în vre o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: *M. T. vicenotar, Nábrád, — Szatmármegye — Postrestante.*

Se caută

UN SCRITOR

vărsat în afaceri advocaționale pentru o cancelarie din provincie. Sunt preferiți cari cunosc părțile din jurul Boroșineului. Adresa la administrația »Tribunei«

Se primesc bărbați pentru birou ori în calitate de velleju

la o fabrică mare. Condiții: să fie creștin, 22—26 ani, vioi, cunoștința limbii germane și române în conversație și scris, cu practică comercială. Doritorii să se adreseze sub numirea: **Büro und Reise L 630** la firma **Haasenstein & Wogler A. g. Wien, I.**

ANUNȚ

Se caută la prăvălia de făină și pâine a firmei *Moștenitorii Iacob Graf din Turnu-Severin (România)*

2 vânzători inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți cei cu practică și reînșurați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă

Meară de oțel

pentru întrebuintare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

Vaida Receanul.

ANUNȚURILE

se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.

PEPINIERELE VÁSÁRHELYI & HAIDU BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și liferează cele mai alese soiuri: *Române, Franceze și Ungare.* — Serveste cu cele mai renumite vițe de **Delaware** producătoare de cel mai fin și bine plătit vin, recunoscut în lume. — Comandele se efectuează prompt și în calitate inecșepionabilă ga-

rantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România. Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și viguroase ca de 2 ani, lăstari creșcuți peste 50—100 cm. și portatolul în perfecta stare a sănătății, după cum testează certificatul din *Catalogul* mai recent, care la cerere se trimite ori și cui gratis și franco. — Fiind cererile foarte mari, grăbiți cu comenzile de pe acum spre a putea avea varietățile dorite.

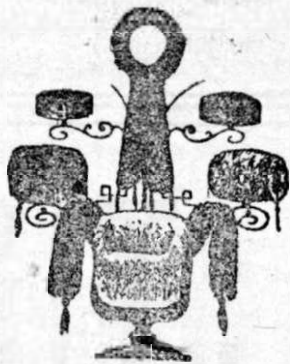
Cel mai mare magazin de blănărie!

ILIE ȘTEFLEA

Sibiu—Nagyszabán, Grossar Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai mărfa bună și execuție de I-u rang.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

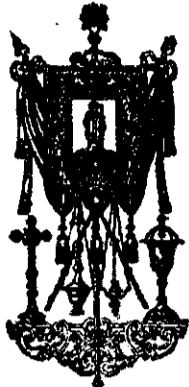
Mészáros Ferenc,

fabricant de cimbale.

Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

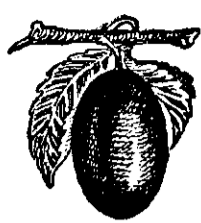
Prețurenturi, la cerere, se trimit gratis. Corespondența întrucât se poate să se facă în limba ungară, germană sau sârbească.

Luca K. Alexievits
pregătitor de haine procești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

foarte frumos. La cerere trimite catalog și pre-curant gratuit.

Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de revizite și haine procești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește tot-felul de iecane sfinte legate frumos cu aur și mătasă, steaguri, grapore și altele. Iecana Mormântul lui Christos îl face

În atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea juicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei: Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez,

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Premiat la expoziție cu medalie de aur.

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József
prima fabrică ardeleană de billiard și împănare în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de billarde și în provincie. — Ține mare asortiment de billarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țîrg de schimb.

KUN ENDRE,

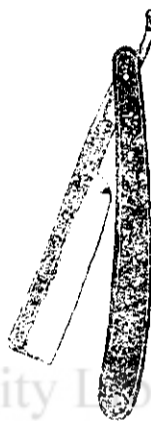
atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-Lévay, vis-a-vis
de Tribunal.

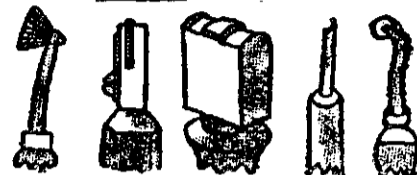
Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barblerilor se socotesc taxa numai pentru 5.

Giobotari, ATENȚIUNE! Pantofari
AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește totfelul de unelte pentru
ciobotărie și pantofărie.

Catalog trimite gratis și franco.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenca pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATĂ ÎN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru
(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrala Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1.500.000 Cor. Depuneri 5.000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Delta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4¹/₂% și 5% interese, fără nici o detragere.

După toate deponerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 Coroane, după starea cassei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe casa de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adevărat ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicărilor (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király“
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

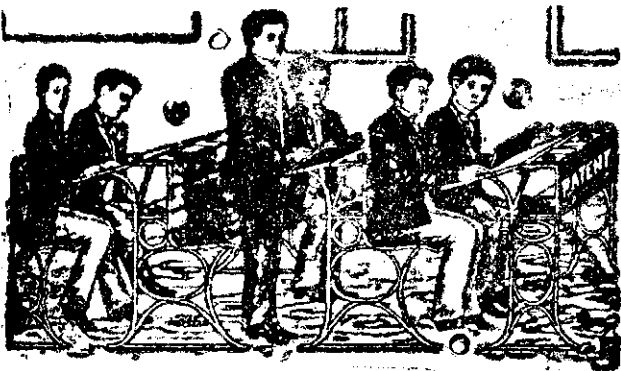
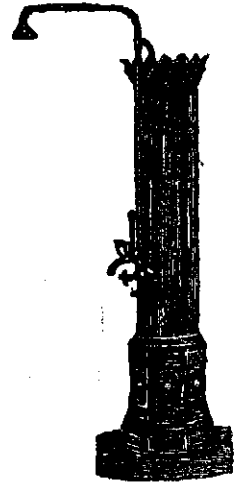
Correspondența să se facă în limba română.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

În atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimis gratis și franco.

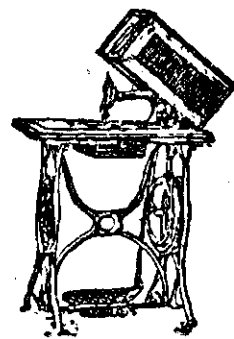
Cele mai moderne
banci mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bancuri higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
caștelor, hotele-
lor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se île-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

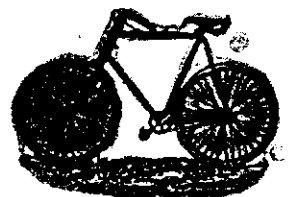
Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic
Cluj—Kolozsvar, _____

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: casse de bani, biciclete,

mașini de cusut, gramafon
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea soneriilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

Johann Spiler fabricant de — cupatoare de lut.

Sibiu - Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cupatoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

Ioan Haag

tăietor de pile

Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților
atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici
și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari
vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VİRSET

strada

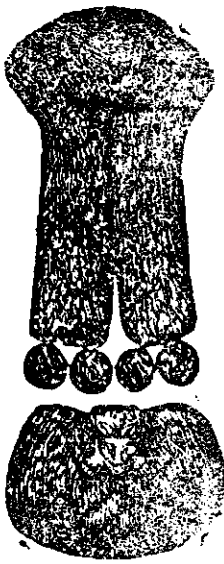
Kudritzer No. 44-46

! Cea mai renumită !
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de plane
excelente, covoare, per-
dole, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

Blănării !!!

precum: boauri (muff) tocuri de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuiei cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár - Josefstadt,
Hunyadi-ut 9.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

Fagler László

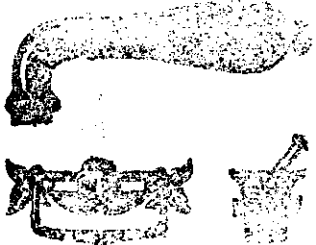
strungar artistic și turnător de metal și mineraluri.

Szeged, Szent Mihály-u. 4.

Pregătește articole de aramă, precum paturi, sieșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere, pompe — primește apoi pregătirea ori cărei

părți de mașini industriale, turnărie după model dela simplu până la lucrările cele mai complicate.

Cumpărătorilor vechi — rabat.

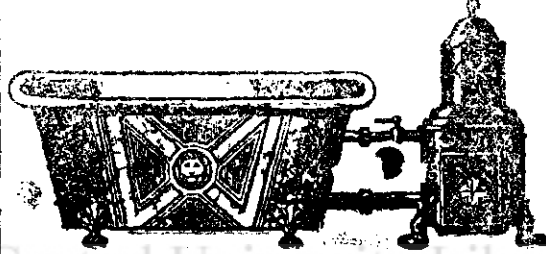
Carl Piffel,

prima fabrică de
obiecte de metal

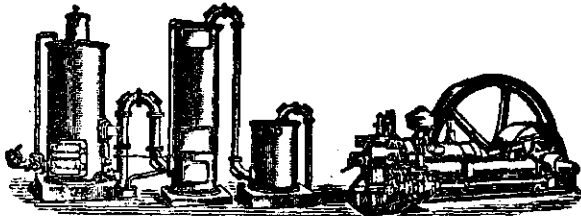
Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Uzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca sarkán Krauszer-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scădat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scădat, încălzitoare și vane de scădat după cel mai bun sistem (sistem propriu.) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.
Catalog de prețuri la dorință gratuit.
Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

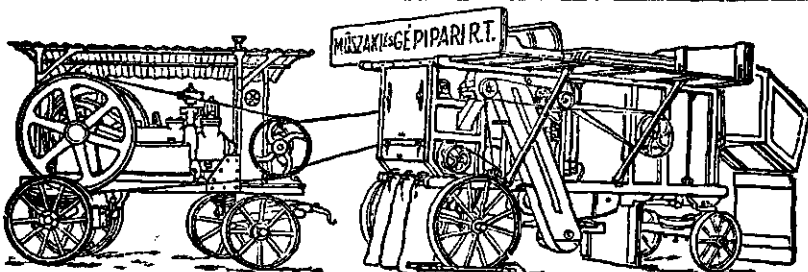
mori de rijnit și măcinat, teascuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie.

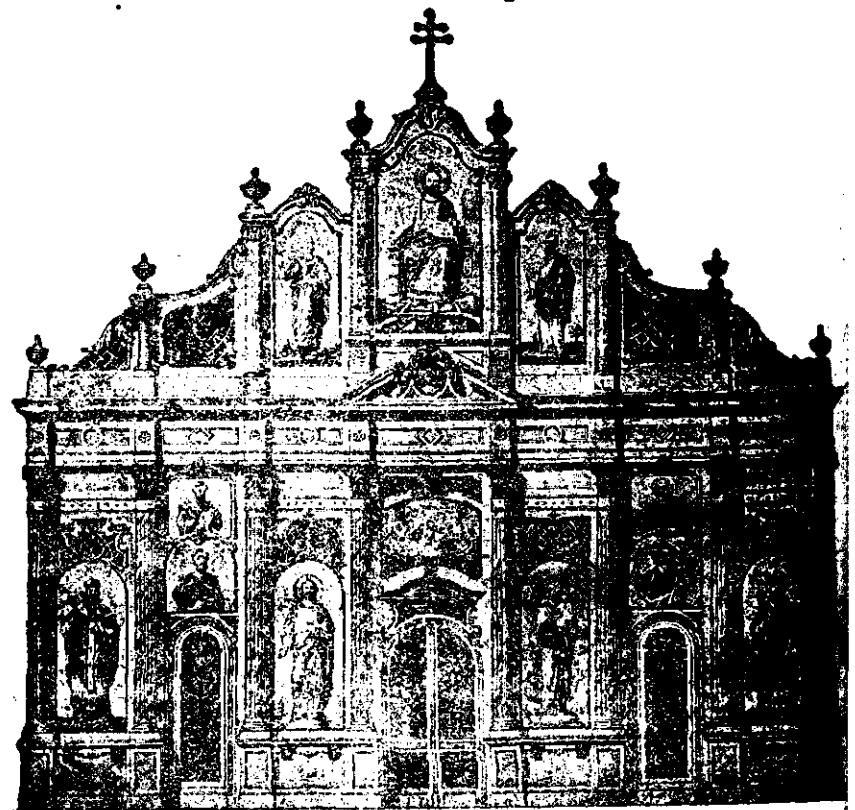
LENGYEL GYULA,
atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

institut pentru ridicarea altarelor în

Budapesta, Köbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimit gratuit precum și primirea muncii o face pe spesele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.